

MARUŠKA VIZEK
EKONOMSKI INSTITUT, ZAGREB

POSLOVANJE MIKROPODUZEĆA

TE MALIH
I SREDNJIH
PODUZEĆA
U REPUBLICI
HRVATSKOJ
U 2021. GODINI

1. UVOD

Mikropoduzeća te mala i srednja (MMS) poduzeća čine osnovicu svakog tržišnog gospodarstva. U Hrvatskoj je tako ukupno 142.000 pravnih osoba u privatnom vlasništvu registriranih u 2021., mikropoduzeća s do 10 zaposlenika bilo je gotovo 128-000, malih poduzeća s do 50 zaposlenih 12.000, a srednjih je poduzeća bilo 1.901. MMS poduzeća u 2021. zapošljavala su 653.000 ljudi, što čini 74,6 posto ukupnih zaposlenika u korporativnome sektoru. Ona su u 2021. ostvarila 543 milijarde kuna prihoda, što čini 70,8 posto ukupnih prihoda korporacijskog sektora, 29,5 milijardi kuna neto dobiti, 117,5 milijardi kuna izvoza i gotovo 9 milijardi kuna ulaganja.

Godina 2021. za hrvatsko je gospodarstvo bila godina ekonomskog oporavka nakon što je u 2020. zabilježen dramatičan pad ekonomske aktivnosti izazvan pandemijom bolesti COVID-19. Bruto domaći proizvod u 2021. povećao se za 10,2 posto nakon što je godinu dana prije zbog pandemije zabilježio pad od 8,1 posto. Pandemijska je kriza stoga svoje nepovoljno djelovanje na poslovanje poduzetnika najvećim dijelom ostvarila tijekom 2020., a 2021. uglavnom je, osim još nešto otežanih uvjeta poslovanja zbog pandemije, bila popraćena neizvjesnostima povezanim s dobavnim lancima i znatnijim rastom cijena energenata. Naime, već je u 2021., prema podacima Državnog zavoda za statistiku, cijena energije za poduzeća bila u prosjeku za 32,7 posto veća u odnosu na 2020., što se odrazilo i na poslovanje MMS poduzeća, čiji su se rashodi za

energiju u 2021. povećali za 18,6 posto u odnosu na 2020. S obzirom na to da su u prvih sedam mjeseci ove godine troškovi energije za poduzeća rasli za dodatnih 80,7 posto u odnosu na isto razdoblje 2021., a očekuje se da će se taj rast do kraja 2022. pojačati, u 2022. se očekuje još veći nepovoljniji učinak rasta cijena energenata na poslovanje MMS poduzeća. No, kako podaci o poslovanju poduzetnika za 2022. neće biti dostupni prije ljeta 2023., u ovoj se analizi nećemo usredotočiti samo na poslovne rezultate koje su MMS poduzetnici ostvarili u 2021., nego ćemo analizirati koliko su troškovi za energiju bitna stavka u poslovanju poduzetnika, postoje li razlike u važnosti troškova energije po veličini poduzeća, po zemljopisnome smještaju poduzeća te po pripadnosti poduzeća određenom sektoru. Tako ćemo moći donijeti i neku okvirnu ocjenu kako bi dramatično povećanje troškova energije koje se događa u 2022. moglo utjecati na poslovanje poduzetnika u toj godini.

U analizi su stoga prvo predstavljene rezultati analize poslovanja poduzetnika i analiza troškova energije za čitav sektor privatnih MMS poduzeća, zatim posebno za privatna mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća, a nakon toga su izneseni rezultati poslovanja privatnih MMS poduzetnika po županijama i po djelatnostima.

2. POSLOVANJE SEKTORA

MIKROPODUZEĆA TE MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA U PRIVATNOM VLASNIŠTVU U 2021. GODINI

Tablica 1. prikazuje osnovne poslovne pokazatelje ukupnog sektora MMS poduzeća u razdoblju od 2019. do 2021. Ono što možemo zaključiti analizirajući te pokazatelje jest da je u promatrane tri godine, krizi unatoč, broj privatnih MMS poduzeća iskazivao trend rasta. Povećavali su se i ukupna imovina privatnog MMS sektora, broj zaposlenika, masa isplaćenih neto plaća, ukupni prihodi i rashodi poduzetnika, objedinjena neto dobit poduzetnika te izvoz. Smanjen je gubitak onih poduzetnika koji su ostvarili gubitke, a ujedno je povećan dobitak onih poduzetnika koji su ostvarili dobitke. Drugim riječima, unatoč i dalje otežanim uvjetima poslovanja izazvanih pandemijom u 2021., koja je za hrvatsko gospodarstvo bilo godina oporavka nakon općeg šoka koje je svijet pogodio prethodne godinu, bilo je za 4.372 privatnih MMS poduzeća više nego u 2020. Ta su poduzeća imala 48,7 milijardi kuna više imovine te su isplatila 3,2 milijardi kuna više za neto plaće. U 2021. je u privatnim MMS poduzećima rasla i prosječna neto plaća te je iznosila 5.542 kuna, a ona je u prošloj godini iznosila 5.499 kuna.

Ostvaren je i znatan rast zaposlenika, pa je tako ukupna skupina MMS poduzeća u privatnom vlasništvu u 2021. zapošljavala 653.000 ljudi, a njihov je broj u pandemijskoj 2020. iznosio 609.000. To znači da su MMS poduzeća u godini oporavka od pandemijskog šoka ne samo nadoknadila sav gubitak zaposlenika iz prethodne recesijske godine, nego su ona još u odnosu na predrecisijsku 2019. godinu zaposlila dodatnih 20.994 ljudi.

Oporavak ekonomske aktivnosti povećao je i ukupne prihode MMS poduzeća, i to s 452 milijarde na 543 milijuna kuna, dakle, došlo je do povećanja ukupnih prihoda od 90,3 milijarde kuna. Ukupni su prihodi MMS poduzetnika tako znatno premašili i prihode ostvarene u predrecisijskoj 2019. godini kad su iznosili 473 milijarde kuna. Povećanje prihoda u 2021. omogućilo je poduzetnicima da smanje svoje dugoročne obveze za 2,7 milijardi kuna, no istodobno je primjetno daljnje povećanje kratkoročnih obaveza MMS poduzetnika za 21 milijardu kuna. Rast se cijena energije od 32,7 posto u 2021. odrazio i na povećanje rashoda za energiju MMS poduzetnika koji su u 2021. iznosili 10,6 milijardi kuna, što je za 1,7 milijardi kuna više u odnosu na 2020. U 2021. rashodi su za energiju

iznosili 2,1 posto ukupnih rashoda i 40 posto neto objedinjene dobiti tih poduzetnika. Prosječni je godišnji trošak energije za MMS poduzeće u 2021. iznosio 74,5 tisuće kuna, a u 2020. taj je trošak u prosjeku iznosio 64,8 tisuća kuna, dakle, povećao se za 15 posto. Oporavak se ekonomske aktivnosti odrazio i na objedinjenu neto dobit onih MMS poduzeća koja su ostvarivala dobit, pa je iznos njihove neto dobiti porastao s 31,49 milijardu kuna u 2020. na 42,28 milijardu kuna u 2021.

Smanjio se istodobno i gubitak onih poduzetnika koji su ostvarili neto gubitke, pa je čitav sektor, jednom kad se objedine neto dobiti MMS dobitaša s neto gubitcima gubitaša, zabilježio znatno povećanje objedinjene neto dobiti s 12,9 na čak 29,5 milijardi kuna. Došlo je i do znatnog rasta prihoda od prodaje roba i usluga u inozemstvu koji su se u 2021. povećali na 117,5 milijardi kuna, a godinu su dana prije iznosili 87 milijardi kuna. To znači da su u 2021. prihodi od izvoza narasli za čak 30,5 milijardi kuna u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 1. Zbroj poslovnih rezultata mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u privatnom vlasništvu

	2019.	2020.	2021.
Broj poduzeća	134.451	137.768	142.140
Broj zaposlenika	632.295	609.351	653.239
Imovina (u KN)	616.941.076.832	651.437.639.412	700.090.994.596
Dugoročne obveze (u KN)	188.065.833.816	194.922.321.604	192.227.296.425
Kratkoročne obveze (u KN)	221.874.490.326	230.729.670.292	252.379.741.483
Masa neto plaća (u KN)	38.837.877.387	40.208.819.009	43.440.689.376
Ukupni prihodi (u KN)	473.327.480.023	452.974.558.137	543.276.549.137
Ukupni rashodi (u KN)	450.989.306.098	435.596.397.125	507.895.723.704
Neto dobit poslovne godine (u KN)	17.091.051.209	12.930.572.542	29.467.360.715
Dobit poslovne godine (u KN)	31.294.127.295	31.499.631.043	42.281.279.675
Gubitak poslovne godine (u KN)	14.203.076.085	18.569.058.501	12.813.918.960
Izvoz (u KN)	86.219.786.130	87.022.545.686	117.527.306.202
Troškovi energije	9.845.197.873	8.924.679.381	10.587.837.050

Izvor: Financijska agencija

Ako umjesto apsolutnih promatramo relativne pokazatelje, možemo zaključiti sljedeće: zahvaljujući oporavku ekonomske aktivnosti u 2021. broj se privatnih MMS poduzeća u 2021. povećao za 3,2 posto, broj se zaposlenika povećao za 7,2 posto, ukupni su se prihodi povećali za 19,9 posto, a ukupni rashodi za 16,6 posto. Istodobno se ukupna imovina MMS poduzeća povećala za 7,5 posto, masa je isplaćenih neto plaća narasla za 3,6 posto, a izvoz za 35,1 posto. Neto objedinjena dobit povećala se za čak 128 posto, dobitak se poduzetnika koji su ostvarili dobit povećao za 34,2 posto, a gubitak privatnih MMS poduzetnika koji su ostvarili gubitke smanjio se, pak, za znatnih 31 posto. Povećanje je cijena energije dovelo do povećanja troškova energije MMS poduzetnika za 18,6 posto.

Tablica 2. Stope promjene temeljnih objedinjenih pokazatelja mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u privatnom vlasništvu (u %)

	2020./2019.	2021./2020.
Broj poduzeća	2,5	3,2
Broj zaposlenika	- 3,6	7,2
Imovina (u KN)	5,6	7,5
Dugoročne obveze (u KN)	3,6	- 1,4
Kratkoročne obveze (u KN)	4,0	9,4
Masa neto plaća (u KN)	3,5	8,0
Ukupni prihodi (u KN)	- 4,3	19,9
Ukupni rashodi (u KN)	- 3,4	16,6
Neto dobit poslovne godine (u KN)	- 24,3	127,9
Dobit poslovne godine (u KN)	0,7	34,2
Gubitak poslovne godine (u KN)	30,7	- 31,0
Izvoz (u KN)	0,9	35,1
Troškovi energije	- 9,3	18,6

Izvor: Financijska agencija

Tablica 3. Udio mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u privatnom vlasništvu u ukupnim pokazateljima korporativnog sektora (u %)

	2019.	2020.	2021.
Broj poduzeća	99,8	99,8	99,8
Broj zaposlenika	74,3	76,1	74,6
Imovina (u KN)	77,2	78,7	78,0
Dugoročne obveze (u KN)	81,1	82,5	81,7
Kratkoročne obveze (u KN)	79,8	81,8	81,6
Masa neto plaća (u KN)	71,5	72,9	71,6
Ukupni prihodi (u KN)	70,1	70,7	70,8
Ukupni rashodi (u KN)	70,3	70,8	70,6
Neto dobit poslovne godine (u KN)	65,4	64,1	73,8
Dobit poslovne godine (u KN)	75,3	78,2	77,6
Gubitak poslovne godine (u KN)	91,9	92,5	88,2
Izvoz (u KN)	68,3	70,2	70,4
Troškovi energije	70,9	71,2	67,7

Izvor: Financijska agencija

Pozitivni poslovni rezultati koje je MMS sektor ostvario u 2021. u nekoj su mjeri utjecali i na rast njegova udjela u ukupnim rezultatima korporativnog sektora i na relativno smanjenje udjela njihove zaduženosti. Privatna su MMS poduzeća u 2021. povećala svoj udio u ukupnim prihodima sa 70,7 na 70,8 posto, u neto objedinjenoj dobiti sa 64,1 na 73,8 posto te u izvozu sa 70,2 na 70,4 posto. Istodobno je pozitivna vijest i da se smanjio udio dugoročnih i kratkoročnih obveza MMS poduzeća u ukupnim obvezama čitavog korporativnog sektora, no kako je ekonomski oporavak povoljno utjecao i na poslovanje velikih poduzeća, rast njihove zaposlenosti, imovine i mase neto plaća nadmašio je rast tih istih kategorija poslovanja u MMS sektoru, pa se udio MMS sektora u tim kategorijama poslovanja ukupnog korporativnog sektora smanjio. Primjerice, udio se zaposlenosti privatnog korporativnog MMS sektora smanjio sa 76,1 na 74,6 posto, a udio se ukupne imovine smanjio sa 78,7 na 78 posto. Velika su poduzeća ujedno u odnosu na MMS poduzeća zabilježila i znatno veće povećanje troškova energije u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu kad je iznosilo čak 40,2 posto te je u 2021. doseglo iznos od 5,1 milijarde kuna, pa se udio MMS poduzeća u ukupnim troškovima energije smanjio sa 71,2 posto, koliko je ostvareno u 2020., na 67,7 posto, koliko je ostvareno u 2021.

Ti trendovi pokazuju da je ekonomski oporavak u 2021. godini svoj povoljan trag ostavio i na poslovanju velikih i na poslovanju MMS poduzeća, pri čemu su MMS poduzeća iskazala relativno veći rast prihoda, dobiti i izvoza uz smanjenje zaduženosti, a velika su poduzeća iskazala relativno veći rast zaposlenosti. Činjenica bi da se rast cijena energije u 2021. znatno više odrazio na velika poduzeća u odnosu na MMS poduzeća mogla značiti da su velika poduzeća zbog veće kapitalne intenzivnosti, odnosno zbog činjenice da raspolažu s relativno više fizičke imovine, u prosjeku znatno osjetljivija na rast cijena energenata u odnosu na MMS poduzeća.

Tablica 4. Stope promjene udjela mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u privatnom vlasništvu u ukupnim rezultatima korporativnog sektora (u %)

	2020./2019.	2021./2020.
Broj poduzeća	0,04	- 0,02
Broj zaposlenika	2,4	- 2,0
Imovina (u KN)	1,9	- 0,9
Dugoročne obveze (u KN)	1,7	- 0,9
Kratkoročne obveze (u KN)	2,5	- 0,2
Masa neto plaća (u KN)	1,9	- 1,9
Ukupni prihodi (u KN)	0,8	0,2
Ukupni rashodi (u KN)	0,8	- 0,3
Neto dobit poslovne godine (u KN)	- 2,1	15,2
Dobit poslovne godine (u KN)	4,0	- 0,8
Gubitak poslovne godine (u KN)	0,7	- 4,7
Izvoz (u KN)	2,8	0,3
Troškovi energije	0,5	- 5,0

Izvor: Financijska agencija

Relativni pokazatelji promjene udjela privatnih MMS poduzeća u ukupnim objedinjenim poslovnim pokazateljima privatnog korporativnog sektora također sugeriraju da su MMS poduzeća u prosjeku zabilježila bolje rezultate u rastu prihoda, dobiti, izvoza i smanjenju zaduženosti u odnosu na velika poduzeća. Istodobno su velika poduzeća u promatranom razdoblju u relativnom omjeru dodala veći broj zaposlenika. Udio zaposlenika u MMS poduzećima u ukupnom je korporativnom sektoru tako u 2021. zabilježio pad od 2,0 posto, imovina se smanjila za 0,9 posto, a masa isplaćenih neto plaća za 1,9 posto. Istodobno je udio prihoda porastao za 0,2 posto, udio izvoza 0,3 posto, a udio objedinjene neto dobiti za čak 15,2 posto. Ujedno je smanjen i udio i dugoročne i kratkoročne zaduženosti MMS poduzeća u privatnom vlasništvu u ukupnoj zaduženosti privatnog korporativnog sektora.

Tablica 5. daje prikaz rezultata poslovanja privatnog MMS sektora po poduzeću u 2019., 2020. i 2021. U 2021. je prosječno MMS poduzeće zapošljavalo 4,6 radnika, imalo je 4,93 milijuna kuna imovine, ostvarivalo je u prosjeku 3,82 milijuna kuna prihoda, 297.000 kuna neto dobiti, 826.000 kuna izvoza i 68,2 tisuća kuna ulaganja. Troškovi su energije po MMS poduzeću iznosili 74,5 tisuća kuna.

Tablica 5. Objedinjeni poslovni rezultati mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća – prosjek po poduzeću

	2019.	2020.	2021.
Broj zaposlenika	4,7	4,4	4,6
Imovina (u KN)	4.588.594	4.728.512	4.925.362
Dugoročne obveze (u KN)	1.398.769	1.414.859	1.352.380
Kratkoročne obveze (u KN)	1.650.226	1.674.770	1.775.572
Masa neto plaća (u KN)	288.863	291.859	305.619
Ukupni prihodi (u KN)	3.520.446	3.287.952	3.822.123
Ukupni rashodi (u KN)	3.354.302	3.161.811	3.573.208
Neto dobit poslovne godine (u KN)	127.117	93.858	207.312
Dobit poslovne godine (u KN)	232.755	228.643	297.462
Gubitak poslovne godine (u KN)	105.638	134.785	90.150
Izvoz (u KN)	641.273	631.660	826.842
Troškovi energije	73.225	64.780	74.489

Izvor: Financijska agencija

U odnosu na 2020. broj se zaposlenika u prosječnom privatnom MMS poduzeću u 2021. zbog ekonomskog oporavaka povećao za 3,9 posto, prihodi su se povećali za 16,2 posto, objedinjena je neto dobit bila veća za 121 posto, a izvoz za 30,9 posto. Istodobno se dugoročna zaduženost prosječnog privatnog MMS smanjila za 4,5 posto, a kratkoročna se zaduženost po prosječnom MMS poduzeću povećala za 6 posto. Zbog povećanja zaposlenosti došlo je i do povećanja mase isplaćenih plaća od 4,7 posto.

Tablica 6. Stope promjene objedinjenih poslovnih rezultata mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća – prosjek po poduzeću (u %)

	2020./2019.	2021./2020.
Broj zaposlenika	- 5,9	3,9
Imovina (u KN)	3,0	4,2
Dugoročne obveze (u KN)	1,2	- 4,4
Kratkoročne obveze (u KN)	1,5	6,0
Masa neto plaća (u KN)	1,0	4,7
Ukupni prihodi (u KN)	- 6,6	16,2
Ukupni rashodi (u KN)	- 5,7	13,0
Neto dobit poslovne godine (u KN)	- 26,2	120,9
Dobit poslovne godine (u KN)	- 1,8	30,1
Gubitak poslovne godine (u KN)	27,6	- 33,1
Izvoz (u KN)	- 1,5	30,9
Troškovi energije	- 11,5	15,0

Izvor: Financijska agencija

3. POSLOVANJE MIKROPODUZEĆA

TE MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA U PRIVATNOM VLASNIŠTVU U 2021. GODINI

Rezultati se opisani u drugom poglavlju odnose na poslovanje ukupnog sektora MMS poduzetnika u 2021. godini. Međutim, taj sektor u sebi sadržava tri skupine poduzeća – mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća – koje se uvelike razlikuju po mnogim svojim temeljnim poslovnim značajkama, pa tako i po kapacitetu prilagodbe na poslovni ciklus i promjene u troškovima energenata. Zbog razlike između tih skupina poduzeća može se očekivati da objedinjeni rezultati za ukupan MMS sektor prikrivaju znatne razlike u poslovnim rezultatima mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u 2021. godini. Stoga ćemo u ovom poglavlju iznijeti rezultate poslovanja posebno za mikropoduzetnike te male i srednje poduzetnike kako bismo utvrdili njihove pojedinačne poslovne rezultate i reakcije na povećane troškove energije.

Rezultatu poslovanja privatnih mikropoduzetnika te malih i srednjih poduzetnika prikazani su u tablici 7. Analizom rezultata može se zaključiti da je ekonomski oporavak u 2021. ravnomjerno zahvatio i mikropoduzeća, i mala, i srednja poduzeća. Istodobno je zamjetno da su se veće cijene energenata najviše odrazile na poslovanje srednjih poduzetnika, a najmanje na poslovanje mikropoduzetnika, iz čega bi se moglo zaključiti da što su poduzetnici veći, to će biti i veće povećanje njihovih rashoda za energiju zbog povećanja cijena energije.

U svima trima skupinama poduzeća zabilježen je rast broja poduzeća. U 2021. bilo je 2,8 posto više mikropoduzeća, 6 posto više malih poduzeća i 12,5 posto više srednjih poduzeća. Prosječno je mikropoduzeće u 2021. imalo 1,7 zaposlenika, prosječno malo poduzeće 19, a prosječno srednje poduzeće točno 100 zaposlenika. Broj se zaposlenika u mikropoduzećima u 2021. povećao za 4,7 posto i iznosio je 226,7 tisuća. Broj se zaposlenika u malim poduzećima povećao za 6,1 posto te je u 2021. dosegao 236,9 tisuća, a broj se zaposlenika u srednjim poduzećima povećao za čak 11,9 posto te je iznosio 189,6 tisuća. U skladu s povećanjem broja zaposlenika povećana je i ukupna masa isplaćenih neto plaća. Najveće su povećanje očekivano zabilježila srednja poduzeća, gdje je na ime neto plaća ukupno isplaćeno 11,2 posto više novca, a najmanje u mikropoduzećima gdje je rast isplaćenih neto plaća iznosio 5,4 posto. Prosječna je mjesečna neto plaća u mikropoduzeću iznosila 4.629 kuna, u malom poduzeću 5.691 kuna, a u srednjem poduzeću 6.445 kuna. Drugim riječima, kako poduzeće raste, povećava se i iznos neto plaće koju primaju njegovi zaposlenici.

Sve su tri skupine poduzeća ujedno zabilježile rast ukupnih prihoda u 2021., pri čemu su stope rasta prihoda bile prilično ujednačene. Nešto su više rasli prihodi malih poduzeća (21,6 posto), u mikropoduzećima prihodi su na godišnjoj razini rasli 19,8 posto, a u srednjim poduzećima 18,1 posto. Ukupno najveće prihode ostvarila su mala poduzeća koja su u 2021. zabilježila 204,3 milijarde kuna prihoda, slijede ih srednja poduzeća sa 172,1 milijardu prihoda i mikropoduzeća s ostvarenih 166 milijardi kuna prihoda. Usporedno s rastom prihoda došlo je i do rasta ukupnih rashoda u svim trima skupinama poduzeća. Najveći je rast rashoda zabilježen u malim poduzećima gdje su se rashodi u 2021. u odnosu na 2020. povećali za 19,8 posto. Istodobno su u mikropoduzećima rashodi rasli po godišnjoj stopi od 14,2 posto, a u srednjim poduzećima po stopi od 15,2 posto.

Povećanje je prihoda po većoj stopi od povećanja rashoda u svim trima skupinama poduzeća dovelo do povećanja ukupno ostvarene objedinjene neto dobiti. Uvjerljivo je najveće povećanje pritom zabilježeno u mikropoduzećima, čija se neto dobit u 2021. povećala za 417 posto te je dosegla iznos od 9,9 milijardi kuna. Ukupna dobit svih poduzetnika koji su pritom ostvarivali dobit iznosila je 18,8 milijardi kuna, a mikropoduzetnici koji su ostvarili gubitke u 2021. zabilježili su ukupne gubitke u iznosu od 8,9 milijardi kuna.

Neto objedinjena dobit znatno se povećala i u srednjim poduzećima, gdje je godišnja stopa rasta iznosila 107,8 posto te je ukupni iznos neto dobiti te skupine poduzetnika dosegnuo 8,8 milijardi kuna. Srednji poduzetnici koji su u 2021. bilježili dobit ukupno su ostvarili 10,9 milijardi kuna dobiti, a oni su koji su bilježili gubitke ostvarili ukupno 2,1 milijardu kuna gubitaka. Neto objedinjena dobit malih poduzetnika u 2021. povećala se za 58,9 posto te je 2021. iznosila ukupno 10,8 milijardi kuna. Mali poduzetnici stoga u 2021. ostvaruju najviši apsolutni iznos neto dobiti, ali uz iskazanu najnižu godišnju stopu rasta dobiti.

Izvozna se aktivnost također znatno intenzivirala u svih triju skupina poduzetnika. Najveće su godišnje povećanje prihoda od izvoza u 2021. ostvarili mali poduzetnici. Godišnja je stopa rasta izvoza iznosila 50,7 posto, a ukupni prihodi od izvoza dosegli su 48,3 milijarde kuna. Mikropoduzeća su u 2021. ukupno ostvarila 25,2 milijarde kuna dobiti, što je povećanje od 36,4 posto u odnosu na 2020. godinu. Srednji su poduzetnici ostvarili rast prihoda od 20,6 posto te su oni u promatranj godini dosegli dobit od 44,1 milijardu kuna. Srednja poduzeća u prosjeku ostvaruju 23 milijuna kuna prihoda od izvoza po poduzeću, mala poduzeća 3,9 milijuna kuna, a mikropoduzeća 148.000 kuna. Intenziviranje je poslovne aktivnosti u većini slučajeva dovelo i do povećanja zaduženosti. Kratkoročna je zaduženost tako u 2021. rasla u svim trim skupinama poduzetnika, pri čemu je najmanje rasla u malim poduzećima (1,7 posto), a najviše u srednjim poduzećima (27,4 posto). U 2021. srednja su poduzeća u prosjeku imala 27,4 milijuna kuna kratkoročnog duga, mala poduzeća 4,6 milijuna kuna, a mikropoduzeća 1,1 milijun kuna. Dugoročna se, pak, zaduženost s druge strane povećala u mikropoduzećima i u malim poduzećima, gdje su stope rasta dugoročne zaduženosti iznosile 4,5 i 10,3 posto. U srednjim je poduzećima došlo do smanjenja dugoročne zaduženosti od 20,2 posto, no kako je istodobno došlo do još većeg povećanja kratkoročne zaduženosti, srednja poduzeća su dijelom u 2021. restrukturirala svoj dug zamjenjujući dugoročni dug kratkoročnim dugom.

Povećanje je rashoda za energiju u 2021. ovisilo o veličini poduzeća. Prosječan je rast cijena energije za tvrtke od 32,7 posto stoga povećao rashode za energiju mikropoduzeća za 8,6 posto, malih poduzeća za 20,5 posto, a srednjih poduzeća za 25,2 posto. Rashodi su za energiju stoga u 2021. u srednjim poduzećima iznosili ukupno 44,1 milijardu kuna, odnosno 23,2 milijuna kuna po poduzeću. U malim su poduzećima rashodi za energiju iznosili 3,8 milijardi kuna, odnosno 305.000 kuna po poduzeću. U mikropoduzećima su rashodi za energiju iznosili 2,9 milijardi kuna, odnosno 21.000 kuna po poduzeću.

Srednja su poduzeća ujedno i nešto podložnija promjenama cijena energenata od malih poduzeća i mikropoduzeća. Naime, udio rashoda za energiju u ukupnim rashodima srednjih poduzeća iznosi 2,4 posto, a udio je troškova energije u ukupno ostvarenoj neto dobiti te skupine poduzeća 45 posto. Istodobno je udio rashoda za energiju u ukupnim rashodima malih poduzeća 2,0 posto, a njihov je udio u ukupno ostvarenoj neto dobiti 35 posto. I konačno, udio rashoda za energiju u ukupnim rashodima mikropoduzeća iznosi 1,9 posto, a njihov je udio u ukupno ostvarenoj neto dobiti te skupine poduzeća 29 posto. Može se stoga zaključiti da se rast troškova energije u 2021. najsnažnije prelio na srednja poduzeća koja iskazuju i najveći energetske intenzitet i najveću izloženost njihove profitabilnosti na povećanje povećanja troškova energije.

Tablica 7. Pokazatelji poslovanja mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u privatnom vlasništvu u 2020. godini

	MIKRO PODUZEĆA			MALA PODUZEĆA			SREDNJA PODUZEĆA		
	Ukupno (u KN, 2021.)	Prosjek po poduzeću (u KN, 2021.)	Stopa promjene (u %, 21./20.)	Ukupno (u KN, 2021.)	Prosjek po poduzeću (u KN, 2021.)	Stopa promjene (u %, 21./20.)	Ukupno (u KN, 2021.)	Prosjek po poduzeću (u KN, 2021.)	Stopa promjene (u %, 21./20.)
Broj poduzeća	127.803	-	2,8	12.436	-	6,0	1.901	-	12,5
Broj zaposlenika	226.716	1,7	4,7	236.957	19	6,1	189.566	100	11,9
Imovina (u KN)	347.776.597.916	2.631.737	6,3	180.427.890.210	14.508.515	10,5	171.886.506.470	90.418.993	6,8
Dugoročne obveze (u KN)	114.398.170.235	880.531	4,5	35.009.974.483	2.815.212	10,3	42.819.151.707	22.524.541	- 20,2
Kratkoročne obveze (u KN)	142.699.355.123	1.128.837	1,7	57.645.291.528	4.635.356	16,4	52.035.094.832	27.372.485	27,4
Masa neto plaća (u KN)	12.593.959.915	96.134	5,4	16.184.866.539	1.301.453	7,4	14.661.862.922	7.712.711	11,2
Ukupni prihodi (u KN)	166.866.592.725	1.119.669	19,8	204.331.939.570	16.430.680	21,6	172.078.016.842	90.519.735	18,1
Ukupni rashodi (u KN)	154.890.100.022	1.090.723	14,2	191.348.718.277	15.386.677	19,8	161.656.905.405	85.037.825	15,2
Neto dobit poslovne godine (u KN)	9.887.901.620	15.375	417,2	10.764.099.396	865.560	58,9	8.815.359.699	4.637.222	107,8
Dobit poslovne godine (u KN)	18.837.479.109	107.272	41,2	12.574.268.178	1.011.118	25,6	10.869.532.388	5.717.797	33,3
Gubitak poslovne godine (u KN)	8.949.577.489	91.897	- 21,7	1.810.168.782	145.559	- 44,0	2.054.172.689	1.080.575	- 47,4
Izvoz (u KN)	25.192.087.396	148.482	36,4	48.255.285.019	3.880.290	50,7	44.079.933.787	23.187.761	20,6
Troškovi energije	2.858.114.055	21.166	8,6	3.789.890.998	304.752	20,5	3.939.831.997	2.072.505	25,2

Izvor: Financijska agencija

4. POSLOVANJE MIKROPODUZEĆA

TE MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA U PRIVATNOM
VLASNIŠTVU PO ŽUPANIJAMA U 2021. GODINI

Tablica 8. prikazuje temeljne pokazatelje poslovanja privatnih MMS poduzeća po županijama. Pojedina su MMS poduzeća razvrstana po županijama na osnovi svojeg sjedišta, što nije idealna mjera reprezentativnosti pojedinih županija u ukupnim poslovnim rezultatima MMS korporativnog sektora, ali je to jedina mjera koja postoji ako želimo doznati nešto više o poslovanju poduzetnika po hrvatskim regijama.

Pregledom rezultata prikazanih u ovoj tablici i više je nego očito da su rezultati poslovanja MMS poduzetnika po županijama u 2021., a posebice kad su prihodi i profitabilnost u pitanju, uvjetovani oporavkom turističke aktivnosti koja je u 2020. zbog zatvaranja gospodarstva izazvanog pandemijom prouzročila znatno lošije poslovne rezultate priobalnih županija u odnosu na ostale županije.

U 2021. su se tako ukupni prihodi u pravilu povećavali po većoj godišnjoj stopi u priobalnim županijama u odnosu na kontinentalne županije. Iznimka su od tog pravila Vukovarsko-srijemska i Sisačko-moslavačka županija koje su ostvarile najveće stope rasta prihoda od 64,7 i 33,2 posto. Iza njih se nalaze sve priobalne županije: Dubrovačko-neretvanska koja je ostvarila rast prihoda MMS poduzetnika od 26,5 posto, Istarska koja je zabilježila rast od 18 posto, Primorsko-goranska sa stopom rasta od 22,2 posto, Zadarska s rastom od 23,2 posto, Šibensko-kninska s rastom od 22 posto i Splitsko-dalmatinska s rastom od 19,9 posto. Svi MMS poduzetnici u svim županijama u 2021. bilježe rast ukupnih prihoda. MMS poduzetnici Grada Zagreba pritom ostvaruju najveće ukupne prihode u iznosu od 226 milijardi kuna, slijede ih poduzetnici Zagrebačke županije s 43 milijarde kuna ostvarenih prihoda, poduzetnici Splitsko-dalmatinske županije s 42 milijarde kuna prihoda i poduzetnici Primorsko-goranske županije s ostvarenih 32 milijarde kuna prihoda.

Najveću dobit, pak, i to u iznosu u 13,3 milijarde kuna, također ostvaruju MMS poduzetnici u Gradu Zagrebu, slijede ih poduzetnici u Splitsko-dalmatinskoj županiji, čija je dobit u 2021. dosegla 2,3 milijardi kuna, te u Zagrebačkoj županiji s 2,0 milijardi kuna ostvarene dobiti. Najveće povećanje dobiti zabilježili su poduzetnici u Dubrovačko-neretvanskoj, Zadarskoj i Šibensko-kninskoj županiji, i to poglavito zahvaljujući oporavku turizma. Međutim, s obzirom na to da su te županije u 2020. zabilježile neto gubitak da bi ove godine opet ostvarivale dobit, stopa se rasta njihove dobiti u 2021. ne može izračunati. MMS poduzetnici u svim županijama osim u Koprivničko-križevačkoj ostvarili su i rast zaposlenosti. Najveće je povećanje zaposlenosti zabilježeno u Požeško-slavonskoj županiji koja je 2021. u MMS poduzećima zapošljavala gotovo 6,5 tisuća ljudi i gdje je povećanje broja zaposlenika u odnosu na prethodnu godinu dana iznosilo 11,3 posto.

ŽUPANIJA

Tablica 8. Pokazatelji poslovanja mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u privatnom vlasništvu po županijama 2021.

	Pokazatelj (2021.)	Broj zaposlenika	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Neto dobit	Izvoz	Troškovi energije
BJELOVARSKO- BILOGORSKA	Ukupno	12.557	7.761.534.353	7.297.247.787	392.923.643	1.593.838.101	290.145.199
	Prosjeak po poduzeću	5,6	3.446.507	3.240.341	174.478	707.743	128.839
	Stopa promjene (u %)	4,3	17,1	14,1	121,5	37,1	40,7
BRODSKO- POSAVSKA	Ukupno	15.124	9.410.772.682	8.703.913.228	598.963.956	2.825.200.367	234.480.748
	Prosjeak po poduzeću	7,0	4.340.762	4.014.720	276.275	1.303.137	108.155
	Stopa promjene (u %)	8,4	13,9	11,3	68,3	24,6	20,2
DUBROVAČKO NERETVANSKA	Ukupno	16.059	7.914.531.683	7.475.206.550	357.246.535	639.222.494	198.327.838
	Prosjeak po poduzeću	3,7	1.826.571	1.725.180	82.448	147.524	45.771
	Stopa promjene (u %)	7,4	26,5	11,4	-	5,9	35,0
GRAD ZAGREB	Ukupno	205.330	226.183.992.288	210.245.738.639	13.260.967.976	40.861.627.242	2.482.065.783
	Prosjeak po poduzeću	4,3	4.741.206	4.407.113	277.973	856.530	52.028
	Stopa promjene (u %)	8,0	17,9	14,5	116,3	33,3	5,0
ISTARSKA	Ukupno	37.890	26.076.775.487	24.226.673.029	1.564.987.506	6.009.339.624	765.586.604
	Prosjeak po poduzeću	3,2	2.234.897	2.076.335	134.126	515.027	65.614
	Stopa promjene (u %)	7,2	18,0	12,5	395,6	18,1	16,0
KARLOVAČKA	Ukupno	13.818	8.328.817.934	7.760.936.150	467.786.700	1.817.133.754	245.402.286
	Prosjeak po poduzeću	5,6	3.378.831	3.148.453	189.771	737.174	99.555
	Stopa promjene (u %)	8,1	20,6	17,6	96,9	41,9	22,0
KOPRIVNIČKO- KRIŽEVAČKA	Ukupno	10.515	6625699852	6.411.276.902	159.449.203	1.281.826.232	174.221.464
	Prosjeak po poduzeću	5,4	3.378.735	3.269.392	81.310	653.659	88.843
	Stopa promjene (u %)	-1,0	0,6	1,4	-	-25,9	-9,0
KRAPINSKO- ZAGORSKA	Ukupno	17.854	11.705.191.837	10.947.391.958	635.623.028	3.049.280.661	479.715.521
	Prosjeak po poduzeću	7,0	4.617.433	4.318.498	250.739	1.202.872	189.237
	Stopa promjene (u %)	8,1	19,7	18,8	37,6	40,2	32,9
LIČKO-SENJSKA	Ukupno	4.289	2.764.832.259	2.586.120.823	155.127.404	679.957.260	157.781.681
	Prosjeak po poduzeću	4,4	2.862.145	2.677.144	160.587	703.890	163.335
	Stopa promjene (u %)	9,8	21,7	15,3	810,1	22,8	15,4
MEĐIMURSKA	Ukupno	21.814	13.069.466.378	12.277.445.897	676.078.232	3.470.351.883	308.549.178
	Prosjeak po poduzeću	6,1	3.653.751	3.432.330	189.007	970.185	86.259
	Stopa promjene (u %)	2,5	11,1	11,7	1,0	1,0	9,2
OSJEČKO- BARANJSKA ŽUPANIJA	Ukupno	31.259	21.025.542.047	19.459.453.851	1.326.309.541	2.900.785.054	539.492.258
	Prosjeak po poduzeću	5,2	3.524.818	3.262.272	222.349	486.301	90.443
	Stopa promjene (u %)	8,3	16,0	14,1	49,2	6,9	22,9
POŽEŠKO- SLAVONSKA	Ukupno	6.508	3.356.177.436	3.185.380.331	139.213.316	495.318.196	157.472.269
	Prosjeak po poduzeću	6,5	3.376.436	3.204.608	140.054	498.308	158.423
	Stopa promjene (u %)	11,3	10,8	9,4	44,9	38,6	34,1
PRIMORSKO- GORANSKA	Ukupno	46.614	32.031.342.659	30.039.590.097	1.660.434.993	6.646.347.622	677.384.165
	Prosjeak po poduzeću	4,0	2.753.489	2.582.274	142.735	571.336	58.230
	Stopa promjene (u %)	5,5	22,2	18,0	224,0	24,4	18,1
SISAČKO- MOSLAVAČKA	Ukupno	12.176	7.705.029.596	7.238.561.457	395.420.150	2.701.155.819	328.630.112
	Prosjeak po poduzeću	5,0	3.134.674	2.944.899	160.871	1.098.924	133.698
	Stopa promjene (u %)	10,5	33,2	32,5	45,9	66,1	63,3
SPLITSKO- DALMATINSKA	Ukupno	66.437	41.783.965.223	39.025.820.973	2.295.923.869	5.715.865.053	860.643.798
	Prosjeak po poduzeću	4,2	2.663.435	2.487.622	146.349	364.346	54.860
	Stopa promjene (u %)	10,0	19,9	14,5	429,1	24,6	34,6
ŠIBENSKO- KNINSKA	Ukupno	10.510	7.000.751.113	6.712.062.647	199.819.587	820.242.285	172.871.065
	Prosjeak po poduzeću	4,0	2.659.859,845	2.550.176	75.919	311.642	65.680
	Stopa promjene (u %)	10,0	22	17	-	39	28
VARAŽDINSKA	Ukupno	30.998	18.934.027.555	17.510.898.864	1.193.914.625	5.648.103.212	651.831.358
	Prosjeak po poduzeću	7,0	4.266.342	3.945.673	269.021	1.272.669	146.875
	Stopa promjene (u %)	3,9	10,6	9,6	18,1	13,0	11,9
VIROVITIČKA- PODRAVSKA	Ukupno	7.822	4.933.048.862	4.592.010.989	286.084.554	1.091.921.556	125.233.013
	Prosjeak po poduzeću	6,5	4.076.899,886	3.795.050,404	236.433,5157	902.414,5091	103.498,3579
	Stopa promjene (u %)	5,5	17,6	12,3	315,8	37,0	28,1
VUKOVARSKO- SRIJEMSKA	Ukupno	14.719	31.119.417.253	30.002.982.844	967.924.090	18.655.959.766	229.307.500
	Prosjeak po poduzeću	6,5	13.715.036	13.222.998	426.586	8.222.107	101.061
	Stopa promjene (u %)	5,5	64,7	65,9	42,3	120,8	4,3
ZADARSKA	Ukupno	20.520	13.016.971.797	12.100.802.378	750.187.938	1.621.626.324	346.887.636
	Prosjeak po poduzeću	3,7	2.356.439	2.190.587	135.805	293.560	62.796
	Stopa promjene (u %)	4,7	23,2	13,3	-	29,3	40,5
ZAGREBAČKA	Ukupno	50.426	42.528.660.843	40.096.208.310	1.982.973.869	9.002.203.697	1.161.807.574
	Prosjeak po poduzeću	5,2	4.385.302	4.134.482	204.472	928.254	119.799
	Stopa promjene (u %)	7,1	18,0	16,0	71,4	22,5	25,2

Izvor: Financijska agencija

Visoke stope rasta zaposlenosti ostvarili su i MMS poduzetnici u Sisačko-moslavačkoj (10,5 posto), Splitsko-dalmatinskoj i Šibensko-kninskoj (10,0 posto), Ličko-senjskoj (9,8 posto) i Brodsko-posavskoj županiji (8,4 posto). Najmanje povećanje broja zaposlenika bilježe Međimurska i Varaždinska županija (2,5 i 3,9 posto). Najveći broj zaposlenih u MMS poduzećima bilježi grad Zagreb (205 tisuća), zatim Splitsko-dalmatinska (66,4 tisuća), Zagrebačka županija (50,4 tisuće) i Primorsko-goranska županija (46,6 tisuća zaposlenika).

Sve su županije osim Koprivničko-križevačke u 2021. zabilježile i rast izvoza MMS poduzetnika. Kao i kod povećanja prihoda i kod povećanja izvoza najbolje rezultate ostvaruju Vukovarsko-srijemska i Sisačko-moslavačka županija. One su zabilježile stope rasta prihoda od 120,8 i 66,1 posto, što znači da je rekordan rast prihoda MMS poduzetnika u tim županijama bio posljedica usmjeravanja tih županija na izvozna tržišta. Treća je po rastu izvoznih prihoda Karlovačka županija čiji su MMS poduzetnici u 2021. povećali svoje izvozne prihode za 41,9 posto. S druge strane, smanjenje su prihoda od izvoza u 2021. ostvarili poduzetnici u Koprivničko križevačkoj županiji, gdje je pad iznosio 25,9 posto. Zanimljivo je i da najveću izvoznju intenzivnost u prosjeku bilježe MMS poduzeća u kontinentalnim županijama. Tako najveće prihode od izvoza po poduzeću bilježe MMS poduzetnici u Vukovarsko-srijemskoj županiji (8,2 milijuna kuna po poduzeću), zatim u Brodsko-posavskoj županiji (1,3 milijuna kuna) te Varaždinskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji (1,2 milijuna kuna po poduzeću). Najmanje izvozne prihode po poduzeću bilježe priobalne županije, i to Dubrovačko-neretvanska (147.000 kuna po poduzeću), Zadarska (293.000 kuna po poduzeću), Šibensko-kninska županija (312.000 kuna po poduzeću) i Splitsko-dalmatinska županija (364.000 kuna po poduzeću).

Zahvaljujući rastu cijena energenata u 2021. MMS poduzetnici u svim županijama osim u Koprivničko-križevačkoj županiji ostvarili su rast rashoda za energiju, no taj rast nije bio podjednak u svim dijelovima zemlje. Najveći su rast troškova tako zabilježili poduzetnici u Sisačko-moslavačkoj županiji, gdje su se troškovi energije povećali za 63,3 posto i dosegli iznos od 329 milijuna kuna. Slijede zatim poduzetnici u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji gdje je rast troškova energije u 2021. iznosio 40,7 posto i gdje su troškovi iznosili 290 milijuna kuna. Visoke stope rasta troškova energije zabilježili su također MMS poduzetnici u Zadarskoj (40,5 posto), Splitsko-dalmatinskoj (34,6 posto) i Dubrovačko-neretvanskoj županiji (35,0 posto). S obzirom na to da se rast cijena energenata koji je zabilježen podjednako za čitavu Hrvatsku najviše prelio na rashode za energiju u navedenim županijama, moguće je da će poduzetnici u tim županijama biti nešto izloženiji novom povećanju cijena energenata u 2022. Razlikuje se i energetska intenzivnost MMS poduzetnika po županijama. Prosječni je rashod za energiju po MMS poduzeću tako najveći u Krapinsko-zagorskoj županiji, gdje je iznosio 189.000 kuna po poduzeću. Slijede Ličko-senjska županija sa 163.000 kuna po poduzeću, Varaždinska sa 146.000 kuna i Požeško-slavonska županija u kojoj MMS poduzeća u prosjeku ostvaruju

158.000 kuna godišnjih rashoda za energiju. Najmanju energetska intenzivnost bilježe MMS poduzeća u priobalnim županijama čije se stanovništvo tradicionalno bavi uslužnim djelatnostima koje zahtijevaju u prosjeku manju potrošnju energije. Najmanju energetska intenzivnost tako iskazuju poduzeća u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (45,7 tisuća kuna po poduzeću), a slijede je Splitsko-dalmatinska, Šibensko-kninska i Zadarska županija. Istarska županija, u kojoj uz uslužnu djelatnost postoji i razvijenija industrijska baza, bilježi znatno veću energetska intenzivnost MMS poduzetnika u odnosu na ostale priobalne županije. Ličko-senjska, Požeško-slavonska, Krapinsko-zagorska, Sisačko-moslavačka, Bjelovarsko-bilogorska i Varaždinska županija bilježe najveću energetska intenzitet po MMS poduzeću. Na osnovi navedenih rezultata moglo bi se zaključiti da će MMS poduzetnici u kontinentalnim županijama, čija se ekonomska aktivnost temelji na proizvodnim djelatnostima, potencijalno biti izloženi nepovoljnim učincima novog rasta cijena energije u 2022. godini u odnosu na priobalne županije. Jedina je iznimka od tog pravila Istarska županija u kojoj MMS poduzetništvo obuhvaća i uslužne, ali i u nešto znatnijem omjeru i proizvodne djelatnosti.

5. POSLOVANJE MIKROPODUZEĆA

TE MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA U PRIVATNOM
VLASNIŠTVU PO DJELATNOSTIMA U 2021. GODINI

Da bismo u potpunosti razumjeli kako su privatna MMS poduzeća u privatnom vlasništvu poslovala u 2021. te kako je rast troškova za energiju utjecao na njihove poslovne rezultate, treba još raščlaniti i rezultate MMS poduzeća razvrstanih prema njihovoj pretežitoj djelatnosti. Ti su rezultati prikazani u tablici 9., koja sažima rezultate poslovanja MMS poduzeća u ukupno 18 djelatnosti definiranih Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti 2007.

Najveći je broj MMS poduzetnika u Hrvatskoj svrstan u djelatnost trgovine na veliko i malo, njih ukupno 28,3 tisuća. Oni su u 2021. ostvarili ukupno 182 milijarde kuna prihoda i zaposlili ukupno 121,5 tisuća radnika. Slijede zatim MMS poduzetnici registrirani u stručnoj, znanstvenoj i tehničkoj djelatnosti kojih ima 22,6 tisuća i koji su u 2021. ostvarili 34,8 milijarde kuna prihoda te ukupno zaposlili 63,5 tisuća radnika. U tu skupinu spada djelatnosti poput računovodstva, arhitekture, upravljačkih poslova, odnosa s javnošću, marketinga, fotografije, prevoditeljstva i veterinarstva. Nešto se više od 18,6 tisuća MMS poduzetnika bavi građevinarstvom. Oni su u 2021. ostvarili 56 milijardi kuna prihoda te su zapošljavali ukupno 95,4 tisuća ljudi. U sklopu prerađivačke industrije posluje daljnjih 15,3 tisuća MMS poduzetnika koji zapošljavaju 150,8 tisuća ljudi, a u djelatnosti hotela i restorana ih ima 13,2 tisuće te zapošljavaju više od 56 tisuća ljudi.

DJELATNOST

Tablica 9. Pokazatelji poslovanja mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u privatnom vlasništvu po djelatnostima u 2021. godini

Pokazatelj (2020.)	Broj poduzeća	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Neto dobit	Izvoz	Troškovi energije	
POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	Ukupno	15.424	16.233.943.719	15.314.595.327	741.091.392	2.997.241.065	419.245.450
	Prosjek po poduzeću	4,6	4.825.786	4.552.496	220.301	890.975	124.627
	Stopa promjene (u %)	6,1	18,8	17,3	53,7	36,1	28,1
RUDARSTVO I VAĐENJE	Ukupno	2.044	2.034.671.805	1.905.452.054	97.921.050	561.964.056	211.844.505
	Prosjek po poduzeću	9,5	9.463.590	8.862.568	455.447	2.613.786	985.323
	Stopa promjene (u %)	6,6	17,1	20,6	-24,4	13,7	17,5
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	Ukupno	150.826	103.414.086.239	97.503.437.457	4.921.965.776	36.987.351.867	2.691.569.257
	Prosjek po poduzeću	9,9	6.758.649	6.372.357	321.676	2.417.316	175.908
	Stopa promjene (u %)	4,5	11,7	10,8	27,4	16,2	11,0
OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM	Ukupno	1.533	36.971.297.850	36.499.390.480	288.753.482	21.761.550.141	39.513.972
	Prosjek po poduzeću	1,8	42.840.438	42.293.616	334.593	25.216.165	45.787
	Stopa promjene (u %)	18,7	113,5	117,9	- 33,6	167,9	26,3
OPSKRBA VODOM I GOSPDARENJE OTPADOM	Ukupno	5.227	4.787.829.657	4.167.257.669	525.885.937	1.194.869.452	123.017.393
	Prosjek po poduzeću	11,1	10.122.261	8.810.270	1.111.810	2.526.151	260.079
	Stopa promjene (u %)	11,4	45,1	44,1	50,5	91,5	20,2
GRAĐEVINARSTVO	Ukupno	95.439	56.302.752.048	52.822.845.849	2.874.479.533	2.570.923.505	1.242.542.709
	Prosjek po poduzeću	5,1	3.012.776	2.826.565	153.814	137.571	66.489
	Stopa promjene (u %)	11,0	13,4	10,5	120,3	30,7	25,9
TRGOVINA NA VELIKO I MALO	Ukupno	121.526	182.276.291.557	173.118.594.218	7.408.048.347	23.020.814.099	1.239.593.763
	Prosjek po poduzeću	4,3	6.433.811	6.110.571	261.482	812.566	43.754
	Stopa promjene (u %)	3,3	13,1	12,0	39,5	13,7	5,8
PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	Ukupno	34.781	25.548.918.026	24.366.624.384	997.788.047	8.556.714.399	2.812.647.832
	Prosjek po poduzeću	5,2	3.827.553	3.650.431	149.481	1.281.905	421.370
	Stopa promjene (u %)	7,6	21,2	17,6	388,4	27,4	33,5
HOTELI I RESTORANI	Ukupno	56.432	19.606.189.820	18.669.071.404	790.701.352	1.189.031.426	611.792.708
	Prosjek po poduzeću	4,3	1.482.622	1.411.757	59.793	89.915	46.264
	Stopa promjene (u %)	10,7	50,5	23,0	-	88,0	37,1
INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	Ukupno	32.430	21.205.331.091	18.057.512.593	2.705.671.439	7.898.251.151	122.299.657
	Prosjek po poduzeću	4,3	2.789.441	2.375.363	355.916	1.038.970	16.088
	Stopa promjene (u %)	16,0	21,5	17,0	59,8	37,4	20,8
FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOST OSIGURANJA	Ukupno	1.972	4.538.509.918	3.501.963.372	980.098.216	111.807.518	12.729.906
	Prosjek po poduzeću	3,8	8.761.602	6.760.547	1.892.081	215.845	24.575
	Stopa promjene (u %)	- 3,8	38,9	- 14,3	- 214,5	41,2	23,5
POSLOVANJE NEKRETNINAMA	Ukupno	6.271	10.106.174.436	9.106.377.595	766.668.486	345.200.540	307.359.793
	Prosjek po poduzeću	0,9	1.522.473	1.371.856	115.497	52.004	46.303
	Stopa promjene (u %)	13,4	30,9	2,2	-	101,0	19,2
STRUČNE ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	Ukupno	63.456	34.848.287.671	29.329.816.682	4.847.047.989	7.003.099.706	348.996.288
	Prosjek po poduzeću	2,8	1.541.619	1.297.492	214.424	309.803	15.439
	Stopa promjene (u %)	7,9	13,8	10,8	35,9	20,0	5,1
ADMINISTRATIVNE, USLUŽNE I POMOĆNE DJELATNOSTI	Ukupno	25.603	12.595.108.330	11.901.386.628	577.740.829	2.790.897.257	171.861.497
	Prosjek po poduzeću	3,6	1.755.905	1.659.192	80.544	389.084	23.960
	Stopa promjene (u %)	2,4	31,9	19,6	-	46,5	29,3
OBRAZOVANJE	Ukupno	8.120	1.786.869.029	1.618.734.252	138.875.404	38.856.959	40.538.925
	Prosjek po poduzeću	4,8	1.059.827	960.103	82.370	23.047	24.044
	Stopa promjene (u %)	9,0	9,1	7,9	15,0	- 5,0	26,4
DJELATNOST ZDRAVSTVENE ZAŠTITE	Ukupno	15.110	4.928.490.739	4.237.617.124	590.674.227	88.504.071	71.527.467
	Prosjek po poduzeću	7,7	2.495.438	2.145.629	299.076	44.812	36.216
	Stopa promjene (u %)	17,1	25,3	18,8	93,2	- 6,5	- 34,6
UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	Ukupno	6.136	2.922.703.045	2.856.092.925	7.129.613	130.431.706	64.321.480
	Prosjek po poduzeću	3,2	1.521.449	1.486.774	3.711	67.898	33.483
	Stopa promjene (u %)	13,0	29,7	22,5	-	22,2	17,7
OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	Ukupno	10.425	2.845.527.759	2.715.127.853	100.892.976	271.667.878	53.292.022
	Prosjek po poduzeću	2,3	620.211	591.789	21.991	59.213	11.616
	Stopa promjene (u %)	3,0	5,5	1,7	2.126,6	35,3	- 53,5

Izvor: Financijska agencija

MMS poduzetnici su dobro zastupljeni i u djelatnosti informacija i komunikacija, u kojoj je u 2021. bilo registrirano ukupno 7,6 tisuća poduzeća s 32,4 tisuće radnih mjesta.

MMS poduzetnici u svim su djelatnostima osim financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja ostvarili ujedno povećanje broja zaposlenika i povećanje ukupnih prihoda. Financijska djelatnost i djelatnost osiguranja jedina je smanjila broj zaposlenika za 3,8 posto uz znatan rasta prihoda od 34,8 posto. Posebno se ističe djelatnost opskrbe električnom energijom u kojoj su MMS poduzetnici zaposlili 18,7 novih djelatnika uz rast prihoda od 113,5 posto. Dvoznamenkaste stope rasta i zaposlenosti i ukupnih prihoda bilježe još i MMS poduzetnici u opskrbi vodom i gospodarenju otpadom, građevinarstvu, hotelima i restoranima, informacijskom i komunikacijskom sektoru, poslovanju nekretninama, zdravstvenoj zaštiti te umjetnosti, zabavi i rekreaciji. Po rastu prihoda, uz već spomenute dvije infrastrukturne djelatnosti, posebice se ističu MMS poduzetnici u hotelima i restoranima gdje su se prihodi u odnosu na 2020. povećali za 50 posto zahvaljujući popuštanju epidemioloških mjera.

Za razliku od 2020., kad su hoteli i restorani, administrativne, uslužne i ostale djelatnosti, poslovanje nekretninama te umjetnost, zabava i rekreacija ostvarivali neto gubitke izazvane uglavnom provedbom epidemioloških mjera i zatvaranjem gospodarstva, u 2021. MMS poduzetnici su u svim djelatnostima iskazali objedinjenu neto dobit. S obzirom na to da se stopa promjene neto dobiti u četirima sektorima koji su iskazali gubitak u 2020. ne može izračunati, rast dobiti možemo uspoređivati samo za poduzetnike u onim djelatnostima koji su u obje godine ostvarili dobit. Najveći rast dobiti ostvarili su privatni MMS poduzetnici u sektoru prijevoza i skladištenja, čiji je rast dobiti iznosio 388 posto. Slijede poduzetnici u djelatnosti građevinarstva gdje se dobit u 2021. povećala za 102,3 posto u odnosu na 2020. Visok rast dobiti ostvarili su i poduzetnici u poljoprivredi šumarstvu i ribarstvu gdje se dobit povećala za 53,7 posto. Najveću ukupnu dobit zabilježili su MMS poduzetnici u trgovini na veliko i malo. Ona je iznosila 7,4 milijarde kuna, odnosno 261.000 kuna po poduzeću i bila je za 39,5 posto veća u odnosu na 2020. Slijedi prerađivačka industrija u kojoj su poduzetnici ostvarili 4,9 milijardi kuna dobiti, odnosno 322.000 kuna dobiti po poduzeću. Dobit MMS poduzetnika iz ove djelatnosti je u 2021. narasla za 27,4 posto u odnosu na 2020. Visoku ukupnu neto dobit ostvaruju i poduzetnici iz stručne, znanstvene i tehničke djelatnost. Dobit je tih MMS poduzetnika iznosila 4,8 milijardi kuna, odnosno 214.000 kuna po poduzeću i rasla je za 36 posto u odnosu na 2020.

Godina je 2021. bila i dobra izvozna godina za MMS poduzetnike u većini djelatnosti. Naime, sve su djelatnosti osim djelatnosti obrazovanja i zdravstvene zaštite u 2021. ostvarile rast ukupnih prihoda od izvoza. Najveće su stope rasta izvoza ostvarili poduzetnici u proizvodnji električne energije (168 posto), poslovanju nekretninama (101 posto) te opskrbi vodom i gospodarenju otpadom (91,5 posto). Najveću ukupne prihode od izvoza bilježi prerađivačka industrija čiji MMS poduzetnici ostvaruju gotovo 37 milijardi kuna izvoznih prihoda te opskrba električnom energijom koja je zabilježila 22 milijarde kuna izvoznih prihoda.

Zabilježeni se rast cijena energenata nejednako prelio na MMS poduzetnike u pojedinim djelatnostima. Najizraženiji su rast troškova za energiju iskazali MMS poduzetnici u djelatnosti hotela i restorana, gdje je taj rast iznosio 37,1 posto, što je za 5 postotnih bodova više od samog rasta cijene energenata za poduzeća koji je zabilježen u 2021. Visoki rast troškova za energiju je zabilježen još i u poduzetnika koji posluju u djelatnosti prijevoza i skladištenja (33,5 posto), administrativnim, uslužnim i pomoćnim djelatnostima (29,3 posto) te poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (28,1 posto). S druge strane, najmanji su rast troškova energije zabilježili poduzetnici u trgovini na veliko i malo (5,8 posto), a poduzetnici su u zdravstvenoj djelatnosti i ostalim uslužnim djelatnostima zabilježili i smanjenje troškova za energiju u 2021. godini. Energetski su najintenzivniji poduzetnici koji posluju u rudarstvu i vađenju, gdje godišnji rashodi za energiju po MMS poduzeću dosežu gotovo milijun kuna. Zatim slijede MMS poduzetnici u djelatnosti prijevoza i skladištenja s 421.000 kuna po poduzeću te poduzetnici u djelatnosti opskrbe vodom i gospodarenja otpadom s ostvarenih 260.000 kuna godišnjih troškova po poduzeću. Najveće udjele rashoda za električnu energiju u ukupnim rashodima bilježe poduzetnici u djelatnostima prijevoza i skladištenja (11,5 posto) te rudarstva i vađenja (11,1 posto). Kako udio troškova za energiju MMS poduzetnika u svim drugim djelatnostima iznosi manje od 3 posto, poduzetnici koji posluju u djelatnosti prijevoza i skladištenja te u rudarstvo i vađenju definitivno su poduzetnici koji će biti najizloženiji daljnjem porastu cijena energije u 2022.